

NOV DOKUMENT V DRUŽBENEM UPRAVLJANJU

Pred sprejemom občinskega statuta

Komisija za statut občine Ljubljana-Vič-Rudnik je sestavila prvi osnutek statuta in ga dala v obravnavo družbenim in političnim organizacijam, delavskim svetom in drugim organom samoupravljanja. V mesecu septembru bo dan statut v obravnavo vsem občanom. Istočasno bosta v obravnavi tudi osnutek zvezne in republiške ustave. Obravnavanje bo omogočilo občanom, da se bodo v celoti seznanili s temeljnimi predpisi naše družbeno-politične ureditve in bodo zaradi tega lahko dali svoje predloge. Ne glede na to, da bosta zvezna in republiška ustava najpomembnejša predpisa, bo treba občinskemu statutu posvetiti največjo pozornost. Ustava bo določala osnovne, načelne odnose naše družbeno-politične ureditve, občinski statut pa mora biti podrobnejši, zlasti glede sodelovanja občanov pri samoupravljanju v občini. Tako kot v ustavi, mora biti tudi v statutu osnovni poudarek na delovnem človeku. Statut sicer obravnava občinske institucije (državne, samoupravne), nji hovo organizacijo in delovno področje, vendar le s stališča pravic in dolžnosti občanov ter njihovih medsebojnih odnosov. Koliko je prvi osnutek statuta dejansko zajel vse, kar spada vanj in koliko je oblikovanje v skladu s prej navedenimi težnjami, bo pokazala obravnav občanov.

OBISKAL NAS JE PREDSEDNIK TITO

Predsednik Republike Josip Broz-Tito s soprogo Jovanko in svojim spremstvom je v soboto, 25. avgusta, zatem ko je obiskal mednarodni vinski sejem na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, odšel v popoldanskih urah na krajši izlet na Kurešček. S predsednikom Titom, ki je bil ta dan še prav posebno dobre volje in ni prikrival očitnega zadovoljstva nad tistim, kar je doživel ob krajšem bivanju na Kureščku, so bili poleg soproge Jovanke še sekretar Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije Miha Marinko, predsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS Viktor Avbelj, organizacijski sekretar CK ZKS Ivan Maček in član Zveznega izvršnega sveta dr. Marijan Breclj. Predsednik Tito se je dalj časa zadržal ob ogledu turističnega doma na Kureščku, kasneje pa se je s tov. Mačkom podal še na krajši sprehod okrog doma. Visoki gostje so v večernih urah zapustili Kurešček in odpotovali proti Ljubljani.

področjih na vse republiko, da mestne občine različno rešujejo nekatere zadeve, ki neposredno zadevajo mesto in podobno. Zato — pravijo ti zagovorniki — je potreben tak mestni svet, ki bi lahko odločal v vseh zadevah, ki so v odnosu mestne ureditve. Pomislekov glede take ureditve je več. Predvsem je jasno, da bi sedanje mestne občine izgubile vrsto pristojnosti zlasti na komunalnem področju. Z izgubo teh pristojnosti, bi občinam na območju mesta bila odvzeta znatna materialna sredstva, ker bi z njimi razpolagal mestni svet. Bistvo naše decentralizacije pa je po besedah tovariša Tita na zadnjem plenumu CK ZKJ prav v tem, da so pristojnosti povezane z materialnimi sredstvi. Če bo torej mestni svet

odločal o zadevah mesta, bo moral imeti materialna sredstva, torej jih občine na območju ne bodo imele. Nastane vprašanje, ali je obstoj tako okrnjenih občin še utemeljen in še vprašanje, ali potem ni pametneje, da je za mestno območje le ena sama občina. Končno je v tej prvi možnosti še eno pomembno vprašanje: ali bo imel mestni svet oblast samo na območju mesta ne glede na meje sedanjih mestnih občin, ali pa bo segala oblast na mestne občine v celoti. Nekatere mestne občine, zlasti naša, imajo v svojih politično-teritorialnih mejah precej nemestnega območja, podeželje. Ali naj tudi občani nemestnega območja prispevajo k urejanju mesta ali ne, zakaj da, zakaj ne. Nadaljevanje na 2. strani

Namen sestavka ni, da v celoti našteva vsebino osnutka občinskega statuta, ampak nameravamo opozoriti le na nekatera vprašanja, ki se nam zdijo pomembna. Obenem izkoriščamo to priliko, da opozorimo občane, da obravnavajo statut z največjo resnostjo in prizadevnostjo, in da dajo svoje predloge ter kritično oceno predlaganega osnutka.

1. Osnutek statuta predvideva, da bo za območje mesta ustanovljen mestni svet Ljubljane. Pravice in dolžnosti ljubljanskega mestnega sveta do občine in njenih organov samouprave bodo določene v statutu mestnega sveta. Statut mestnega sveta pa bo veljal za občino Ljubljana-Vič-Rudnik, ko ga bo potrdila njena skupščina. Več o

vlogi mestnega sveta v našem osnutku statuta ni. Vendar je vprašanje o pristojnosti mestnega sveta zelo pomembno in je nujno potrebno, da občani o tem povedo svoje mnenje. V dosedanji obravnavi sta se pokazali dve možnosti: prvič, da prevzame mestni svet od občine vrsto pristojnosti in drugič, da postane mestni svet le koordinacijski (vsklajevalni) organ, ki le izjemoma odloča. Zagovorniki prve možnosti trdijo, da zahteva dejstvo celovitosti mestnega območja, torej dejstvo, da obstoja mesto Ljubljana, enoten organ, ki bo reševal določene komunalne in gospodarske zadeve. V podkrepitev se navajajo še dejstva, da mesto Ljubljana kot republiški center močno vpliva na ljubljanski teren in na nekaterih

SEJA OBLO VIČ-RUDNIK

Več skrbi razvoju turizma

Na zadnji seji obeh zborov Občinskega ljudskega odbora Ljubljana-Vič-Rudnik so odborniki na osnovi obsežnega poročila sveta za gostinstvo in turizem razpravljali o možnostih za čimširši nadaljnji razvoj turizma, ki ga bo treba v prihodnje nasloniti na dejanske možnosti. Dolgoročni program razvoja turizma v naši občini sicer zajema vse potrebe, ki jih narekuje tako turizem kot tudi gostinstvo, vendar bi bilo potrebno pri tem izčelati nekoliko ožji plan, pri čemer pa bo seveda treba računati na znatna finančna sredstva.

Na seji so poudarili, da so za razvoj turizma in gostinstva in še več za izkoriščanje res vseh zmogljivosti nedvomno pomembna redno vzdrževanje in modernizacija cest. Do te poti naj bi se sredstva občinskega proračuna izkoristila zlasti še za izgradnjo komunikacij do privlačnih izletniških točk, gospodarske organizacije pa naj bi začele z gradnjo turističnih objektov odprtega tipa. Seveda pa pri tem ne kaže zanemariti tudi cenejših oblik gradnje turističnih objektov. Tu imam v mislih prostore za bivačenja in taborjenja, ti prostori pa naj bi bili v bližini Ljubljane, nekje ob Tržaški in

Dolenjski cesti. Ze dalj časa opazamo, da so nekateri kulturno zgodovinski spomeniki, pa tudi spomeniki znani iz časov NOB zanemarjeni in prepuščeni v usodo samemu sebi. Tudi tu bi se morali le enkrat strezniti in pomisliti, da ni vse le v izkoriščanju naravnih lepot, ampak tudi v uživanju ob naravnih spomenikih, ki seveda prirodno okolje samo dopolnjujejo.

Več o tem pa tudi o pogojih za ustvaritev boljših turističnih in gostinskih zmogljivosti, pa bomo spregovorili nekoliko več v prihodnji številki našega mesečnika.

Razširjena seja Občinskega komiteja ZKS

Osrednje misli zadnje razširjene seje občinskega komiteja ZKS, ki je bila v torek 4. septembra, so bile posvečene pripravam na letne konference osnovnih organizacij Zveze komunistov ter na občinsko konferenco ZK. Na seji so med drugim razpravljali tudi o analizi dela poverjeništev, kadrovskem izboru novih vodstev osnovnih organizacij ter o ključu, po katerem naj bi osnovne organizacije volile te delegate za bližnjo občinsko konferenco ZK. Precejšen del razprave so posvetili tudi organizaciji razprav v osnovnih organizacijah na osnovi gradiva četrtega plenuma CK ZKJ in nekaterim kadrovskim spremembam v vodstvih osnovnih organizacij, kjer naj bi odslej dalje vključevali predvsem le mlajše člane ZK, največ iz vrst neposrednih proizvajalcev. Na seji so sklenili, da bo letošnja občinska konferenca Zveze komunistov 28. oktobra, osnovne organizacije pa bodo opravile svoje konference že do konca septembra.

Pred sprejemom občinskega statuta

Nadaljevanje s 1. strani

Zagovorniki druge možnosti trdijo, da ni res, da bi vrsta mestnih zadev ne bila rešena zaradi nesoglasja ali neuvidevnosti mestnih občin, ampak zaradi pomanjkanja sredstev. Nasprotno — trdijo le-ti — je bilo marsikaj delano z vrha, ne da bi bili odborniki in občani obveščeni in prepričani. Z močnim mestnim svetom bi bila neposredna udeležba državljanov ogrožena. Ljubljani bi bil potreben le enoten urbanistični načrt, za katerega se mestne občine stalno borijo.

Ze samo dejstvo, da obstojajo mestni komunalni in drugi problemi, žene mestne občine ob sodelovanju z državljanji, da urejajo sporazumno te probleme in zato ni treba med občino in okrajem še enega organa — mestni svet. Obstojata tudi bojazen, da bo mestni svet imel še močan organ uprave, kar bi povečalo že tako preštevilen upravni aparat.

Tu smo navedli na kratko le nekaj vprašanj v zvezi z mestnim svetom. Občani naj o teh vprašanjih temeljito razmislijo in povedo svoje mnenje.

2. Po osnutku statuta upravljajo občino občani in sicer posredno ali neposredno. Posredno upravljajo občani občino po občinski skupščini in njenih organih. Neposredno pa opravljajo občani pravice in dolžnosti občine na zborih občanov (zbori volivcev) in zborih članov melovnih skupnosti (zbori proizvajalcev), z referendumom, v krajevnih skupnostih, z volitvami v organe občine in v organe družbenega upravljanja in s sodelovanjem v organih občine. Za občane je pomembna vsebina oblike neposrednega upravljanja. Osnutek statuta predvideva, da občinska skupščina ne more veljavno sprejeti statuta, programa razvoja občine, finančnega programa občine, programa dela in finančne načrte družbenih skladov, urbanističnega programa in drugih predpisov, če niso sodelovali občani. Našteti so napomembnejši akti, ki jih lahko izda občinska skupščina, pri katerih je obvezno sodelovanje občanov. Gre za vprašanje ali je treba določiti še kakšne akte, pri katerih morajo sodelovati državljanji in ali je v osnutku statuta predvidena primerna oblika sodelovanja. V glavnem bodo občani sodelovali po zborih občanov in zborih delovnih skupnosti. Zato je o teh zborih v osnutku statuta precej organizacijskih, oblikovnih določb. Vse z namenom, da se tudi na ta način utrdijo pravice občanov. Mogoče bo treba še več takih podrobnosti. Seveda pa najširše možnosti občanov pri upravljanju občine, to je pravica občanov, nalagajo občanom občutno večjo odgovornost, večje dolžnosti. Občan je nosilec ne samo pravic, ampak tudi dolžnosti.

3. Občinska skupščina kot temeljni organ oblasti in teritorialni organ družbenega samoupravljanja v občini, naj bi bilo sestavljeno iz dveh zborov. Prvi zbor naj bi predstavljali člani, ki jih neposredno volijo občani na območju občine (sedaj občinski zbor), drugi zbor pa bi sestavljali člani, ki jih neposredno volijo državljanji, zaposleni v delovnih organizacijah. Drugi zbor je kot je bil do sedaj zbor proizvajalcev. V sedanji zbor proizvajalcev so volili in bili izvoljeni državljanji zaposleni v gospodarskih organizacijah. V novi zbor pa bodo volili in bili izvoljeni državljanji, ki so zaposleni v gospodarskih organizacijah, šolskih, socialnih, zdravstvenih, upravnih in drugih organizacijah. Zato nastaja vprašanje, ali naj bo ta zbor enoten ali sestavljen iz več zborov po posameznih področjih — gospodarstvo, šolstvo in prosveta, zdravstvo itd.

Tovariš Tito je za zvezno skupščino povedal naslednje: „Važna novost je tudi v tem, da bo v zvezni ljudski skupščini več domov, ki se bodo lahko bolj strokovno in bolj konkretno posvetili obravnavanju in odločanju na posameznih toriščih družbenega življenja. Imeli bomo na primer posebne zbore proizvajalcev za obravnavanje vprašanj s področja zdravstvenega in socialnega zavarovanja, za vprašanja prosvete in kulture. Za obravnavanje posameznih vprašanj ne bo potrebno, da se sestane vsa Zvezna ljudska skupščina, marveč se bodo sestajali posamezni zbori. Če pa bodo nastali važni problemi, jih bodo obravnavali določeni zbori skupaj z Zveznim svetom. Več domov je potrebnih zato, da bi bili v skupščini ljudje, ki poznajo obravnavane probleme, na primer s področja zdravstva, prosvete ali druge. Tako bo omogočena večja ekspanzivnost in učinkovitost pri delu skupščine (intervju predsednika tovariša Tita za „Washington Post“).

Občani naj razmislijo, ali naj ima tudi občinska skupščina več zborov po vzorcu bodoče Zvezne ljudske skupščine. Kolikor bo odločitev padla za enoten zbor proizvajalcev, potem bo potrebno zelo paziti na kadroviski sestav bodoče občinske skupščine.

PLENUM ObK LMS VIČ-RUDNIK

Položaj in delo mladine v industriji

V nedeljo, 26. avgusta, je bil v sejni dvorani občine Vič-Rudnik plenum občinskega komiteja LMS Vič-Rudnik za delavske aktivne. Plenum je razpravljal o vlogi in mestu Ljudske mladine v gospodarskih organizacijah ter o položaju in delu mladine v proizvodnji. Udeležba je bila slaba, zato plenum ni imel pričakovanega uspeha.

Uvodni referat je podal Tone Lavriha. V referatu je poudaril nepravilnosti pri vključevanju mladih v organe samoupravljanja. Nekje so predlagali slabe mladince v te organe. Zaradi slabe kadrovske politike in tehnične priprave pa so mladi delavci pri volitvah izpadli. Bistvena pomanjkljivost je bila v tem, da organizacija Ljudske mladine ni iskala stalnih stikov z mladimi člani v samoupravnih organih in se je premalo zavzela za njihovo nadaljnje usposabljanje. Naloga Ljudske mladine, kakor tudi kadrovske službe in ostalih činiteljev je prizadevati si, da bodo mladi sposobni v čim večjem številu sodelovati v organih samoupravljanja. V marsikateri gospodarski organizaciji delovni kolektiv ni seznanjen s situacijo podjetja. Slabo obveščanje delovnih kolektivov omogoča birokratizem in koncentracijo oblasti v ožjem krogu vodilnega aparata v gospodarskih organizacijah. Se vedno so pojavi, da se dopušča le tista kritika, ki jo zastopa tudi vodstvo gospodarske organizacije. S tem onemogočajo individualne pobude in samostojno izražanje stališč. Takšnim represalijam je izpostavljena v največji meri mladina. Organizacija Ljudske mladine mora preko samoupravnih organov in celotnega kolektiva javno opozarjati na vse pojave samovolje in nedemokratičnosti.

Pojavlja se tudi vprašanje zavesti mladih ljudi. Treba bo posvetiti več skrbi razgledanosti mladine. Pri obiskih mladinskih aktivov so ugotovili, da je priljubljena oblika dela v aktivih Ljudske mladine v gospodarskih organizacijah klubi mladih proizvajalcev in proizvodne konference. V naši ob-

4. Člani občinske skupščine (odborniki) se volijo za štiri leta in sicer tako, da se polovica odbornikov vsako drugo leto na novo voli. Nihče ne more biti dvakrat zapored izvoljen v isti zbor občinske skupščine niti ne more biti hkrati član obeh zborov. V posledici tega bo tudi funkcija predsednika občine trajala največ štiri leta, lahko pa tudi samo dve leti.

S takimi določbami je zagotovljeno, da bo čimveč občanov sodelovalo v skupščini oziroma, da ne bodo nekateri občani predolgo odborniki oz. predsedniki. Občinska skupščina imenuje in voli še razne druge vodilne osebe, kot na primer sodnike, direktorje, upravnike itd. ter tajnika in načelnika uprave občinske skupščine. Osnutek statuta ne predvideva trajanja njihovih funkcij. Ni še jasno ali bodo drugi predpisi obravnavali to vprašanje ali občinski statut, oziroma ali bo glede teh funkcij sploh predvidena rotacija. Ne glede na to pa bi bilo dobro slišati mnenje občanov, kaj o tem mislijo. Postavlja se torej vprašanje, ali naj rotirajo samo člani skupščin ali tudi druge vodilne osebe, ki jih skupščine volijo oziroma imenujejo in kako naj rotirajo.

5. Občani naj natančno proučijo določbe o krajevnih skupnostih. V osnutku statuta so območja za krajevne

skupnosti že predlagana za izven mestno območje in za mestno območje (stanovanjske skupnosti). O krajevnih skupnostih so v občinskem statutu le načelne določbe, ker bodo vse podrobnosti krajevne skupnosti vnesle v svoje statute. Občani naj po svojih sedanjih krajevnih skupnostih že kar pripravljajo osnutke svojih statutarov. Glede območja krajevnih skupnosti, so nekateri mnenja, da so premajhna in zato nekatere krajevne skupnosti ne bodo mogle uspešno delovati. Občani naj o tem resno razmislijo, ker je že de sedaj praksa pokazala, da vsaka vas ne more tvoriti krajevne skupnosti. Pri obravnavanju določb o krajevnih skupnostih pa naj občani imajo pred očmi, da le-te ne morejo biti organi oblasti, ampak so organi samouprave.

Pri obravnavanju osnutka občinskega statuta, naj občani dajo svoje predloge, zlasti še na podlagi dosedanjih izkušenj.

Dušan Jelušič

logov za sejo. Te stvari so boleče in jih bo treba dosledno izkoreniniti.

Udeleženci plenuma so se ustavili tudi ob slabi udeležbi. Čeprav so bili obveščeni vsi mladinski aktivni v gospodarskih organizacijah in so bile po-

slane teze plenuma, se je plenuma udeležilo le nekaj mladincev. Kako more biti aktivna mladina, ki si ne vzame toliko časa, da bi prišla na plenum. Ze udeležba plenuma je nakazala, da bo moral ObK LMS aktivno stopiti v akcijo, da bo poživil delo mladinskih aktivov v gospodarskih organizacijah. Predvsem bo treba stopiti na prste mladim komunistom, ki so dolžni delati v mladinski organizaciji, v resnici pa ne napravijo ničesar. Tu se spet pojavi vprašanje ali je sprejem mladina v ZK vedno upravičen in ali ni sprejemanje preveč kampanjsko. Pri aktiviziranju mladinskih aktivov v gospodarskih organizacijah bodo morale pomagati tudi ostale družbene organizacije v podjetjih.

Ob zaključku je plenum sprejel nekatere kadrovske spremembe. Dosedanji predsednik ObK LMS Vič-Rudnik Ciril Pevec, ki odhaja na študij je bil razrešen svojih dolžnosti, za novega predsednika ObK LMS pa je plenum izvolil Janeza Praprotnika.

J. Repovš

Mladostni utrip pod železarsko Mežakljo

ZAPIS Z OBISKA PRI IL. LMDB „TONETA TOMŠIČA“

NAJVIŠJA PRIZNANJA ZA ODLICNE DELOVNE STORITVE

Poletni meseci so kot semenj želja. Vodi jo te po planinah in morju, kjer pridobivaš na barvi kože, izgubo pa še najbolj občutiš v denarnici. Če si študent, te zaposlijo na praksi ali pa si služiš denar za učne pripomočke za novo šolsko leto. Avtobusi se polnijo in zrejo kilometre, vlaki utrjujejo pocincavajo na vse strani naše zemlje. To popoldne smo bili tudi mi potniki, peljali smo se Jesenicam in dežju, ki so ga obetali svinčeni oblaki, nasproti. Hoteli smo, da se nekje ob koncu sejma počitniških želja srečamo z mladostjo, tisto, ki diši po pesmi, delu, šali in dobli volji in ki se imenuje mladinska delovna brigada.

„Pozdrav ljubljanskim firbecem,“ je zahropel v pozdrav zvočnik z balkona strelskega doma „Heroja Tomaža“ na Jesenicah. Zadolena je pesem, ponosna in prepričljiva: „Lepo je v naši domovini biti mlad.“ Naselje je še daleč vzbujalo videz reda in čistoče. Pred domom je bila okrogla ploščad, ki sem jo seveda na prvi ogled ocenil, da je kot nalašč za ples. „Ali kaj plešete?“ sem vprašal brigadirja Sobo, ki je prihajal z delovišča po malico. Rekel je, da bi že plesali, če bi bil dovolj deklet. Enkrat so povabili Jeseničanke, pa so preboječe in jih je prišlo le nekaj. V bregu ob cesti, ki vodi v dom so bile z rdečih opek v bel pesek položene besede: „Jesenice naš novi uspeh!“ — „Ali niste nekoliko tvegali?“ sem vprašal upravnika brigade Franca Kar-

saj je imel opravka le z žulji in drobnimi praskami. Dekleta pa so med tem postala zgovorna. Zvedel sem, da je bila hrana sprva odlična, obroki pa so bili majhni, zato je brigadni svet sklenil, naj bo hrana raje nekoliko slabša, da jo bo dobil vsakdo kolikor jo bo hotel. Prejšnji večer pa so imeli v gosteh smučarsko brigado „Tomaža Godca“, ki je imela svoje delovišče v Kranjski gori. Brigado so sprejeli seveda po brigadirsko: s cvetjem, lepaki, pozdravi in brigadirskim večerom. Pred odhodom so gostje povabili naše brigadirje v njihovo naselje.

„Notranje življenje v brigadi je zelo pestro,“ so vedela povedati dekleta. O tem mi je pozneje pripovedoval tudi Zvone Sedlbauer, kulturni referent brigade. Organizirali so plošče po željah in pri teh oddajah res ni manjkalo zabavljic, šal in dobre volje. Vsak teden sta bila na sporedu dva brigadirska večera. Delavska univerza na Jesenicah je prirejela za brigadirje v naselju predavanja, najbolj zanimivo je bilo predavanje z diapozitivi o smučiških Komne in Matterhornu. Za „Dan borca“ so pripravili brigadirji Jeseničanom odličan program, ki so ga izvajali v Delavskem domu na Jesenicah. Dvorana je bila nabito polna. Brigadirji so pripovedovali, da Jeseničani znajo biti gostitelji. Nekajkrat so povabili brigadirje v kino, ob nedeljah pa so jim prepustili v brezplačno uporabo bazen. Poleg predavanj so za brigadirje organizirali še tečaj za mopediste, fototečaj in predavanja šola za življenje. Brigadirji so si na povabilo jeseniške Železarne ogledali tudi tega giganta naše težke industrije, ki ga varuje skrivnostna Mežaklja. Jeseniška „Svoboda“ je pripravila brigadirjem pesmi jugoslovanskih narodov in folklorni nastop. Ob nedeljah so se kopali ali pa so bili na izletih sem ter tja po Gorenjski. Tudi šport v brigadi je bil ob izdatni pomoči športnega društva na Jesenicah na višku.

„Kaj pa delo na deloviščih?“ sem vprašal, ko pripovedovanja ni hotelo biti konca. Popeljali so nas na delovišče. Kot menda vsa-

ki dan, je bilo tudi tokrat obdano z radovedneži. Jesenice so imele prvič v gosteh mladinsko delovno brigado, hoteli so videti, kako gre delo izpod mladih rok. Brigadirji so kopali v zemljo, pesek in skalo, kubiki pa so venomer menjali svoja mesta. Ob sodelovanju gradbenega podjetja „Sava“ z Jesenic so brigadirji začeli gradnjo velikega športnega objekta, ki bo končan nekako v treh letih. Sprva je sicer primanjkovalo zaščitnih sredstev, pa tudi to se je sčasoma vse uredilo. Zaradi utesnjeno: ti delovišča, je bila brigada na delu kar v dveh izmenah, dopoldne in popoldne.

„Vidite, to je tisto, kar je najbolj brigadirsko: prepotena telesa sajasti obrazi, tovarstvo, pesem krampov, vagončkov in lopat. To mladost kuje človeka,“ mi je dejal Sine, predsednik sindikalnega sveta.

Lepo je bilo zvečer po večerji pogledati zbor brigade. Delovodja je prebral dosežene uspehe, upravniki pa je pohvalil najmarljivejše brigadirje. Počasi so spustili še zastavo, iz sto desetih grl pa je zadonelo: „Mi smo mladi bataljoni.“ Besede so se pomešale med večerni planinski zrak in veter jih je raznesel po jeseniški dolini. Jeseničani so prislunili himni mladosti.

J. K.

VZGOJA NOVIH KADROV

Seminar izkušenj in dobre volje

Koncem avgusta se je v počitniškem taboru šol v Poreču zbralo 54 aktivistov tehničnih šol. Seminar je bil organiziran na predlog uprav vseh štirih tehničnih šol: gradbene, strojne, elektro in tehnične šole za KMLR stroko v Ljubljani, kar je prvi večji korak k sistematični kadrovski politiki mladinskih aktivistov.

Ze po drugem polletju preteklega šolskega leta, se je začela izbira med aktivisti mladinskih šolskih aktivov na tehničnih šolah, ki je dala iz vsake šole približno po 15 aktivistov udeležencev seminarja v Poreču. Seminar je razpravljal o preteklem delu in je po izčrpnem delu v komisijah ter po skupni razpravi dal dragocene zaključke o posameznih aktivnostih mladinskih organizacij na tehničnih šolah.

Komisija, ki je razpravljala o mladinskih urah je sprejela in predložila zaključku seminarja program mladinskih ur. Vodilo komisije je bil osnovni namen mladinskih ur, da dijaki na njih pridobi vse tisto, kar ni zajeto v učni program, nujno pa je za razširitev dijakovega kulturno-političnega obzorja. Program obsega v prvem letniku vse s čimer se mora dijak seznaniti ob prihodu v šolo. To so razna predavanja, moralno estetska predavanja in predavanja iz teme šola za življenje. Program mladinskih ur za drugi letnik pa bo dal dijaku osnovna idejno-politična vprašanja, predavanja iz področja kulture in nadaljevanje predavanj iz teme šola za življenje. Za tretji letnik obsegajo mladinske ure v glavnem temo s področja mednarodnega in jugoslovanskega gospodarstva in predavanja šola za življenje. Vsebinsko mladinskih ur za četrte letnike naj bi vsebovala pripravo tehnika za vstop v proizvodnjo. Mladina se bo seznanila z delavskim

samoupravljanjem, delitvijo dohodka, vloga tehnikov v proizvodnji, v programu pa so tudi razna politično-ideološka predavanja. Problem predavateljev bodo delno rešili s predavateljskim centrom, ki bo razpolagal s potrebnimi predavatelji za vse štiri tehniške šole. S tem se bodo mladinske ure vključile v urnike rednega šolskega pouka.

Posebno pozornost pri delu seminarja so udeleženci posvetili razredni skupnosti. Razredna skupnost naj bo odslej kolektiv, v katerem se bo vsak dijak kot član tega kolektiva zaposlil kot aktivist. Vodstvo razredne skupnosti bo imelo predsedstvo razredne skupnosti sestavljeno iz predsednika, ki bo predstavnik razredne skupnosti in koordinator med mladinsko organizacijo, šolsko skupnostjo in razredno skupnostjo. Ostali del razredne skupnosti bodo sestavljali odbori, ki bodo reševali vprašanja o učenem uspehu, javnem ocenjevanju in opravičevanju, o socialnem stanju dijakov, skrbeli pa bodo tudi za kulturno in športno dejavnost aktivov itd. Tako organizirana razredna skupnost bo delovala kot samoupravni organ in bo aktivizirala slehernega dijaka v razredu.

Kulturna komisija je po pregledu dela v preteklosti začrtala nove smeri kulturnega dela v mladinskih organizacijah. Poleg zabavnega življenja mora odslej kultura nuditi tudi moralno estetsko vzgojo dijakov. Sprejeti so bili zaključki o mladinskih abonmajih kot obliki kulturnega izobraževanja mladine, o novih oblikah dejavnosti dramskih in recitatorskih krožkov, ki naj ne vsebujejo več le učenja zahtevnih del, temveč zgolj študijo krajših zabavno-umetniških del, članom krožkov pa se morajo nuditi tudi predavanja o tehniki

JANEZ PRAPROTNIK

Rodil se je 1. marca 1938 v Setnici pri Polhovem Gradcu kot sin malega kmeta in kajzarja. Družina je bila številna in življenje v njej je bilo vse prej kakor rožnato. Po zaključeni osnovni šoli v Polhovem Gradcu in v Logatcu se je vpisal na Učiteljsko šolo v Ljubljani. Oče mu je medtem umrl, tako da je bil v času študija navezan edinole na stipendijo. Na Učiteljsko šolo je dalj časa aktivno sodeloval v mladinski organizaciji, v IV. letniku pa je bil izvoljen za predsednika aktivov LMS. — Novi predsednik ObK LMS tov. Praprotnik se je udeležil tudi številnih srednješolskih mladinskih delovnih brigad, leta 1957 pa je bil sprejet tudi v članstvo ZKJ.

Po končanem šolanju se je zaposlil kot učitelj v Črnem vrhu, po odsluženju kadrovskega roka v JLA pa na osnovni šoli v Polhovem Gradcu. Ves čas službovanja je sodeloval v delu množičnih in političnih organizacij in društev na terenu. Lani je bil izvoljen tudi za člana občinskega komiteja ZKS, nedavni plenum ObK LMS pa ga je imenoval za svojega novega predsednika.

igranja, umetniški govorici, modernem recitanju itd.

Ples naj postane zabavna vzgojna oblika kulturne dejavnosti. Mladino je treba obveščati o raznih prireditvah, razstavah itd.

Seminar je sprejel sklep, da bodo gradbeni srednja TS, TS za KMLR stroko, in strojna STS izdajale skupno glasilo v katerem naj bodo objavljeni predvsem članki o mladinskih organizacijah, o delu in problemu posameznih aktivnosti itd. V list bodo dopisovali mladinci, razredne skupnosti, uprava in profesorji.

Komisija za delavniške in laboratorijske svete je podrobno proučila že sestavljene pravilnike in po razpravi prišla do važnih zaključkov, ki bodo vplivali na pravilno izvedbo praktičnega pouka, obenem pa se bodo dijaki v teh svetih praktično seznanili s samoupravljanjem. Športna komisija je razpravljala o športni dejavnosti posameznih aktivov in o dejavnosti med aktivni, diskutirala je o važnih problemih prostora, o pravi vlogi telovadnih učiteljev, o športnih rekvizitih in o športnih dnevih.

Važno je bilo tudi delo kadrovske komisije, ki je reševala vprašanja vzgoje mladinskega kadra. Komisija je sklenila, da bo že v začetku šolskega leta priredila seminar za vodstva razrednih skupnosti. Skrbela bo tudi za povezavo mladinskih aktivov tehničnih šol v Ljubljani.

Na zaključni konferenci so posamezne komisije podale svoje zaključke. Gradivo seminarja bo do začetka šolskega leta razmnoženo in ga bo lahko dobil vsak dijak na tehničnih šolah v Ljubljani. V nadaljevanju seminarja so bila idejno-politična predavanja, ki so jih pripravili direktorji tehniških šol. Uspeh seminarja je bil izreden in zasluži zanj tako vodstvo kakor tudi aktivisti vse priznanje.

J. K.

nela, ko smo ga obiskali v brigadni pisarni. „Niti najmanj,“ mi je dejal z zanosom. „Lahko boste videli naša dekleta in fante na delovišču, nikdar še nismo šli pod sto odstotkov.“ — „Včeraj smo presegli normo za 35 odstotkov,“ je posegla v pogovor sekretarka brigade, Katja. Povabili so nas, da si ogledamo naselje in delovišče. To je bila pravzaprav voda na mlin.

V II. LMDB „Toneta Tomšiča“ je bilo iz naše občine 110 brigadirjev in brigadirjev. Ker ni bilo za vse prostora v strelskem domu je nekaj brigadirjev spalo v dveh šotorih na ravnini ob domu. Okrog 30 brigadirjev pa je „vedrilo“ kar na balkonu strelskega doma. Prav nič jih ni zeblo saj so imeli nekateri kar po šest odej, dekleta pa so spala v podstrešnih sobah.

„Prav lepo imate urejeno,“ sem jih pozdravil, ko sem stopil v sobo. „Saj vsak dan ocenjujejo pospravljanje in urejanje naselja,“ je rekla Saša.

„Pa so kaj strogi pri ocenjevanju?“

„O, strogi, strogi so, včeraj je potegnil Sine s prstom po lestencu, nato si je prst natančno ogledal in nam takoj odbil dve točki, danes pa smo dobile deset točk,“ je povedala Saša. Ležala je v postelji, ker je imela vročino, majhen prehlad in brigadni zdravnik ji je ukazal ležati.

Pozneje mi je pripovedoval še Lado, ki je v brigadi na praksi kot slušatelj medicinske fakultete. Bil je sila zgovoren, kako tudi ne,

KAKO GOSPODARIMO?

Ob analizi izpolnjevanja polletnih planskih obveznosti

Iz analize o izpolnjevanju letnega plana nekaterih gospodarskih organizacij v naši komuni lahko sklepamo, da se le-te kljub skrajni štednji in zaostrenim zakonskim predpisom, ki so v precejšnji meri vplivali na izpolnjevanje planskih obveznosti, dosegle v prvih sedmih mesecih letošnjega leta, lepe proizvodne uspehe. V potrdilo temu kaže navesti le nekaj najizglednejših faktorjev.

Vseh 12 industrijskih podjetij je skupno izpolnilo plan s 56,3%. Če pa gledamo vso ostalo industrijo brez Tobačne tovarne, bi bil plan realizacije za sedem mesecev dosežen s 59,4%. Pri tem je seveda upoštevana fakturirana in neplačana realizacija. V primerjavi z mesecem junijem se je pa skupna realizacija v mesecu juliju dvignila za 0,8%. Porast izkazujejo Posavski rudniki, kjer se je realizacija dvignila od 3,5% v juniju na 6,6% v juliju mesecu. Še boljši uspeh ima Kovinska industrija Ig, ki je svojo proizvodnjo dvignila od 7,6% v juniju na 11,6% v juliju. Pri vsej ostali industriji je vidno rahlo nazadovanje, razen pri Vinocetu, kjer je realizacija porasla za 3,2%.

Matematično izpolnjevanje letnega plana bi znašalo za prvih sedem mesecev 58,3%. Ta odstotek prekoračujejo vsa kovinska podjetja, ter Vedrog in LPI Podpeč. Da celotni plan realizacije za vso industrijo ni bil dosežen, je po-

važna svoje izdelke šest gospodarskih organizacij.

Glavni izvoznik svojih izdelkov v naši občini je Lesna predelovalna industrija Podpeč. To podjetje izvažava v Ameriko, Anglijo, Zahodno Nemčijo in v Italijo. Za leto 1962 je bil predviden plan izvoza v višini 784.500 dolarjev. Do konca julija je podjetje izvozilo za 409.285 dolarjev svojih izdelkov, kar predstavlja 52,3%. Skupna vrednost predvidenega izvoza jelovine pa znaša 103.500 USA dolarjev. Podjetje računa z gotovostjo, da bo celoten plan izvoza do konca leta izpolnilo.

Drugi največji izvoznik po vrednosti je Lesna industrija Polhov Gradec. Izvoz je bil planiran v višini 47 tisoč 333 dolarjev. Glavni predmet izvoza je rezan les. Do konca julija je podjetje izvozilo samo za 967 dolarjev lesa. Izpolnjevanje plana izvoza v prvih sedmih mesecih je zelo majhno, vendar podjetje računa, da bo planske obveze izvoza v celoti izpolnilo.

no, ker so kapacitete še za domačo tekstilno industrijo premajhne, in mora precej tekstilnih utensilij še vedno uvažati. Kljub temu, da to podjetje v majhni meri izvažava svoje izdelke, je v pogledu ustvarjanja deviznih sredstev pomembno zaradi tega, ker s svojo proizvodnjo zmanjšuje odliv deviz.

Tobačna tovarna za leto 1962 ni planirala izvoza svojih izdelkov. Kljub temu pa računa, da bo izvozila v letošnjem letu za okrog 1200 dolarjev tobačnih izdelkov. Ker so v večini držav tobačni izdelki monopol, je izvoz zelo otežkočen ter predstavlja predvideni devizni efekt le iskanje možnosti za plasmana tobačnih izdelkov na zunanem trgu. Do konca julija je tovarna izvozila za 204 dolarje svojih izdelkov.

Precej pozitivno dosegajo predvideni dohodek podjetje „Zičnica“ s 64,1 odstotkov, Tovarna vijakov s 64,2% in Vedrog s 66,7%. Vsa ostala podjetja pa imajo več ali manj nižje doseženi dohodek, kot so ga predvidevala s planom. Vzroki nižje doseženemu dohodku so v glavnem znižani poslovni stroški.

Dinamika doseganja dohodka po mesecih je v povprečju več ali manj stalna, pri nekaterih podjetjih pa je opaziti v juliju velik skok, pri nekaterih pa velik padec v primerjavi z mesecem junijem. To nesorazmerje je verjetno posledica netočnih izračunov.

Delovna sila kaže v povprečju od aprila meseca rahel porast, kljub temu pa je povprečje sedmih mesecev nižje kot je bilo s planom predvideno. Pri tem je potrebno omeniti, da je število zaposlenih izračunano na osnovi dejansko opravljenih ur ter, da je de-

lovna sila po spisku v večini gospodarskih organizacij višja.

Neto osebni dohodek na enega zaposlenega znaša v povprečju za sedem mesecev 27.081 din, medtem ko je znašal v juniju 26.805 din in v maju 27.252 din.

Povprečni mesečni osebni dohodek se je v juliju mesecu dvignil na 29.148 dinarjev, medtem ko je znašal v juniju 24.861 dinarjev. Precej so se osebni dohodki na enega zaposlenega dvignili v juliju pri Kovinski industriji Ig, kjer znašajo 40.280 dinarjev, v juniju pa 28.580 dinarjev na enega zaposlenega. Tudi pri „Zičnici“ so se dvignili za okrog 4000 dinarjev po osebi v povprečju od 33.500 v juniju, na 37 tisoč 775 dinarjev v mesecu juliju.

Pri Tovarni vijakov opazimo precejšnje nihanje, saj je znašal neto mesečni osebni dohodek v I. tromesečju 28.327 din, v mesecu aprilu 27.035 din, v maju 37.775 din, v juniju je bil precejšen padec, na 22.974 din, v juliju pa je znova porast na 33.367 din.

Precej se je dvignil povprečni mesečni osebni dohodek z junija na julij pri Vedrogu od 30.137 na 42.700 din, pri Ljubljanskih opekarnah od 29.334 na 35.044 din, pri LPI Podpeč od 24.534 na 28.161 din ter pri Lesni industriji Polhov Gradec od 18.445 na 28.930 din. Pri slednji je treba omeniti, da je bil v juniju mesecu prikazan precejšen padec z ozirom na mesec maj, ko je znašal povprečni mesečni neto osebni dohodek 23.854 din. Pri ostalih podjetjih je opaziti rahlo dvigovanje oziroma padanje osebnih dohodkov iz meseca v mesec.

Boljše gospodarjenje —
lepši jutrišnji dan

sledica neizpolnjevanja plana realizacije pri Tobačni tovarni. Ta tovarna dosega letni plan s 53,5%. Kljub temu, da tovarna količinski oziroma po fizičnem obsegu proizvodnje letni plan dosega, pa je finančni plan realizacije nižji. To nedoseganje finančnega plana je posledica spremenjenega asortimana proizvodnje. Letni plan je bil izdelan na osnovi izkušenj in podatkov iz prejšnjega leta. S podražitvijo cen tobačnim izdelkom za približno 25% koncem leta 1961 je potrošnja drožjih vrst cigaret občutno padla, medtem ko se je potrošnja cenejših vrst cigaret sorazmerno močno dvignila.

Iz tega razloga je tudi finančni efekt v letošnjem letu znatno nižji.

Obe podjetji sezonskega značaja — Ljubljanske opekarnice in Vinocet sta izpolnili letni plan v sedmih mesecih z 51,6% oziroma 51,5%. V naslednjih nekaj mesecih bosta morali obe podjetji napeti vse sile, da bosta lahko izpolnili svoje planske naloge.

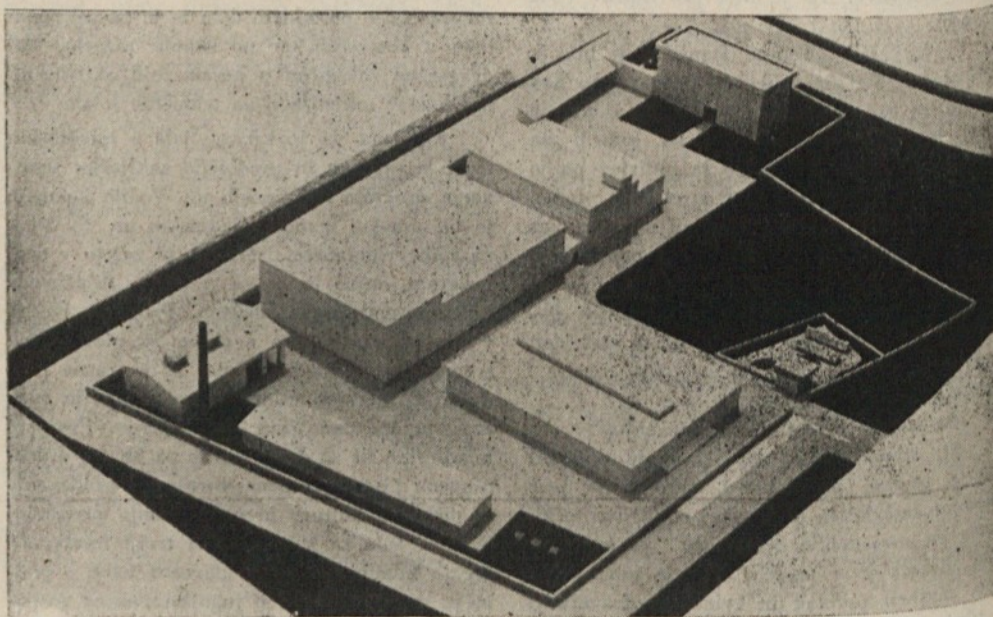
Od vseh industrijskih podjetij iz-

Posavski rudniki nekovin so planirali vrednost izvoza barita za leto 1962 v višini 38.500 dolarjev. Do konca julija 1962 je podjetje izvozilo barit v vrednosti 18.755 dolarjev ali 48,7% letnega plana. Plan izvoza bo predvidoma do konca leta izpolnjen, vendar bo postal izvoz barita v ZDA nemogoč, v kolikor bodo pač narasle carinske obveznosti. Prav sedaj podjetje že izvažava v ZDA s planirano izgubo. Podjetje je v prvih sedmih mesecih v glavnem izvažalo barit na Madžarsko.

Izvoznik svojih izdelkov je tudi tovarna Vinocet, ki izvažava v glavnem posušeno zelenjavo in kumarice. Plan izvoza je bil postavljen v višini 19.300 dolarjev. V prvih sedmih mesecih podjetje ni še ničesar izvozilo, ker nastopi sezona izvoza za to vrsto izdelkov šele v mesecu oktobru.

Tudi tovarna tekstilnih potrebščin „Utensilia“ je planirala izvoz svojih izdelkov v letu 1962 za 10.000 dolarjev. Podjetje bi lahko izvozilo veliko več svojih izdelkov, vendar to ni mož-

Kakšna naj bi bila podoba nove „Ilirije“?

Kaj več o tem pa tudi o življenju v njej boste brali v eni izmed prihodnjih števil našega lista

Boljši pogoji dela na naših šolah

Odpravili bo treba še vrsto pomanjkljivosti
Izboljšano sodelovanje s starši

Svet za šolstvo je v šolskem letu 1961/62 reševal predvsem načelna in konkretna vprašanja, ki nastajajo pri uresničevanju reforme šolstva. Poseben poudarek je bil dan samostojnosti šol kot družbenih ustanov in decentralizaciji v odnosu občina — šola, združevanju šol v matične in podružnične šole, zlasti pa samostojnosti šol v zvezi z novim načinom nagrajevanja.

V tem času je prevzel financiranje šol družbeni sklad za šolstvo ter je zato svet le spremljal in dajal svoje predloge ter priporočila za dodelitev finančnih sredstev šolam za njihovo osnovno dejavnost, kot tudi za investicije in adaptacije.

Uspehi učencev in učni načrti

Odstotek učencev, ki niso izdelali razreda (7,5%), sicer ni porazen, če vzamemo, da so poleg objektivnih in subjektivnih težav učencev tudi težave z realizacijo učnega načrta, prehod učencev iz kombiniranih v polne oddelke in pa pomanjkanje učbenikov za nekatere predmete. Posebno pri slovenskem jeziku učenci prinesejo premalo osnovnega znanja iz nižjih razredov. Po mnenju medobčinskega zavoda za PPS so preobširni tudi nekateri učni načrti ter za njihovo izvajanje na razpolago premalo ur, zlasti pa še trpita kvaliteta pouka tehnične vzgoje, ker ni opremljenih šolskih delavnic, in pouk gospodinjstva. Pouk telesne vzgoje nima pravega uspeha zaradi pomanjkanja rekvizitov in telovadnic. Za dopolnilni del učnega načrta, ki ga predlaga svet za šolstvo, je skrbel Zavod za PPS. Izdelal je okvirni načrt občinske tematike, v katerem je predvidena iz komunalne tematike ena ura v 8. razredu, ostale ure pa se bodo uporabile za obdelavo snovi iz gospodarske tematike, prometne vzgoje, spolne vzgoje, poklicnega usmerjanja in filmske vzgoje.

Šola in okolje

Oblik sodelovanja s starši je bilo več: roditeljski sestanki, govorilne ure in obiski na množični roditeljski sestanki, razredni roditeljski sestanki.

Na množičnih roditeljskih sestankih je bil posredovan staršem celoten program dela na šoli in nove oblike upravljanja šol.

Na razrednih roditeljskih sestankih, ki so bili na vseh šolah v vsaki konferenčni dožbi, so se obravnavali splošni vzgojni problemi učencev, učni uspehi, oblike pouka, notranja organizacija šolskega dela ter izvenrazredne zaposlitve otrok in dopolnilni pouk.

V letošnjem letu je močno porasel individualni stik s starši v obliki govorilnih ur in obisk učiteljev na domu učencev. Pripomniti pa je treba, da se starši za uspehe svojih otrok še vedno bolj zanimajo kot za vzgojna vprašanja in to zlasti ob koncu šolskega leta. Starši najslabših učencev se v večini primerov izogibajo stikom s šolo.

V okviru DPM so nekatere šole organizirale „Sole za starše“. Stik s starši se je švdrževal preko raznih šolskih in javnih prireditvev, kjer so nastopili njihovi otroci.

Sole so med letom aktivno sodelovale z družbenimi organizacijami (DPM, RK, TVD Partizan, Svobode, LT, ZB, ZK itd.) pa tudi z gospodarskimi organizacijami in ustanovami v komuni. Mladina je obiskovala podjetja in spoznavala proizvodne postopke, medtem ko so gospodarski strokovnjaki prihajali občasno v šole in razlagali učencem aktualne gospodarske probleme oziroma potrebe po raznih poklicih.

Med negativne vplive sodi tudi ugotovitev, da mladino podeželskih področij starši v pre-

veliki meri izkoriščajo za pomoč pri poljskih delih, medtem ko imajo otroci staršev v industrijskih pa tudi mestnih območjih premalo nadzorstva nad otroki zaradi zaposlitve obeh roditeljev.

Zdaj pa spet zares

Varstvena dejavnost

Delovni čas so ustanove prilagodile potrebam in željam zaposlenih staršev. Vrteci začnejo z delom po potrebi od 5.30 do 7. ure in zaključujejo od 14.30 do 18. ure. V nekaterih vrtecih so letos uvedli tudi občasno varstvo otrok, ki ga pa starši niso izkoriščali v večji meri, čeprav je bil prispevek za en dan minimalen — 60 dinarjev.

Vzgojno delo po skupinah je potekalo natančno po mesečnih načrtih in dnevnih vzgojnih pripravah.

Vzgojne šolske skupine so zajele v svoje delo pripravo gojenca za pouk, prosti čas pa so sistematično izkoriščale za raznovrstne vzgojne dejavnosti in interesne krožke. Vzgojitelji predšolskih skupin so posvetili posebno skrb ponazorilom, estetski ter delovni vzgoji kot tudi pripravi otroka na šolo.

Kvaliteto dela je v letošnjem letu pospeševal dobro organiziran aktiv vzgojiteljc in medsebojne hospitacije vzgojiteljc. Le-te so prirejale z otroci v vrtecih različna praznovanja in prireditve ter razstave za starše in za zunanje otroke. Te dejavnosti so seznanjale starše z delom in cilji vrteci. Roditeljski sestanki so bili v vseh vrtecih dobro obiskani.

Mnogo večji pa bi bili uspehi, če bi imeli vsi vrteci na razpolago primerna igrišča, kjer bi se vključevali večje število zunanjih otrok v igre. Igrišča so najbolj pereč problem, poleg prostorov, ki so ponekod le zasilni in ne odgovarjajo vzgojnimi in higienskimi zahtevam.

Družbeni sklad za šolstvo

V letošnjem letu je bil ustanovljen sklad za šolstvo, ki skrbi za financiranje šol za osnovno dejavnost in za investicije, za pravilno distribucijo teh sredstev z ozirom na potrebe šol ter iskanje novih virov. Z ozirom na to, je sklad pripravil kategorizacijo šol po katerih so šole prejemale sredstva za osnovno dejavnost in materialne izdatke. Skupni plan sklada je 545.914.167.— din, od tega je namenjenih za osnovno dejavnost 322.515.000 dinarjev, ostalo pa za investicije in adapta-

cije šol. Posebna postavka je tudi sofinanciranje šol, z 70 milijoni letno. V gradnji sta šoli Trnovo in „Oskar Kovačič“ na Rudniku, dograjeni pa sta že šoli na Vrhovcih in na Brezovici. Za adaptacijo šol in nujna popravila je bilo namenjenih 3 milijone din in sicer za šole: Mohorje, Dobrova, Turjak, Veliki Osolnik, Daljna vas, Brezje in Polhov Gradec. Sredstva za adaptacije so bila minimalna, precej pa je še šol, ki nimajo urejene elektrike in vodovoda. Posebno skrb bo treba posvetiti opremljenosti šol. Sredstva za investicije so premajhna, zato bo potrebno najeti posojila.

Vzgojno izobraževalno delo

Strokovna zasedba predmetov je na mestnem področju in v večjih centrih zadovoljiva, medtem ko je na odročnih šolah slabša. Kljub temu pa lahko rečemo, da so se tudi nekvalificirani učitelji močno trudili in dosegli ponekod nepričakovane uspehe. K temu je pripomogla tudi dobra organizacija strokovnega izobraževanja prosvetno-pedagoškega zavoda. Zavod je posvečal veliko skrb učiteljem, ki nimajo predmetne kvalifikacije, medtem ko jim sami učni zbori niso nudili ničesar. Da bi v bodoče to stanje izboljšali, bo treba odpraviti

tako zvane podružnične šole in jih spremeniti v podružnične oddelke ter priključiti matičnim šolam. Prosvetni delavci se nagibljejo h kolektivnemu načinu izobraževanja, manj pa individualno posegajo po strokovni pedagoški literaturi, čeprav ima skoraj vsaka šola sorazmerno dobro opremljeno učiteljsko knjižnico.

Pomanjkljivi materialni pogoji (prostori, učila, finančna sredstva) nujno vplivajo na kvaliteto šolskega dela. V preteklem letu so porasli osebni dohodki prosvetnih delavcev, kar realno vpliva tudi na izboljšanje kvalitete vzgojno-izobraževalnega dela, nasprotno pa ne moremo ugotoviti nobenega izboljšanja pri sredstvih za materialne potrebe šol.

Štipendije

Za izpopolnitev vrzeli v pomanjkanju kadrov na področju prosvete, zdravstva, gospodarstva in upravnega aparata, občinski ljudski odbor trenutno štipendira 23 štipendistov. V začetku šolskega leta jih je bilo 31, vendar je 8 končalo šolanje, od tega 1 slušatelj stom. 3 učitelji, 1 gozd. fakul., 1 visoka šola za tel. vzgojo, 1 administrativna šola in 1 višja upravna šola. V letošnjem letu ni bilo razpisanih novih štipendij, ker so bila sredstva omejena in sicer s prvim sprejetim planom 3 milijone din, so se sredstva zmanjšala na 2 milijona din. Od prejšnjih minimalnih štipendij, ki so znašale 2000 do 3000 din smo 50% štipendistom zvišali štipendije.

V šolskih klopek je spet vse živo

Predsednik Tito na Kureščku

Prijetno je bilo pokramljati za čas tudi na terasi turističnega doma — Na naši sliki vidimo predsednika Tita v družbi z Mihom Marinkom in dr. Marijanom Brecljem

ZANIMIVOSTI IZ NAŠIH KRAJEV

Arheološka raziskovanja na Barju

S pomočjo Kidričevega sklada, sredstev ObLO Vič-Rudnik in ljubljanske Univerze so se pod strokovnim vodstvom, univ. prof. dr. Josipa Korošca, začela nedavno tega arheološka raziskovanja na barjanskem področju. Arheologi raziskujejo na parcelah KZ Ig v neposredni bližini Resnikovega kanala. Doslej so našli na ostanke pokončnih kolov, ki izvirajo še iz prazgodovinske dobe mostiščarjev. 3800 let stari mostiščarski koli, ki jih arheologi namakajo v posebnem kanalu, da ne bi na soncu razpadli, sodijo med edinstvene arheološke izkopanine, ki so jih kdaj koli odkrili na naših območjih. Mimo teh najdb so arheologi našli pri izkopavanju še na nekaj prav dobro ohranjenih kamnitih sekir in na nekatere lončene izdelke, med njimi v prvi vrsti na stare posode za jedila, nekaj primitivnih primerkov jedilnega pribora in podobno.

Raziskovanja, o katerih bomo še podrobneje poročali v eni izmed prihodnjih števil našega mesečnika, sodijo v okvir 5-letnega načrta raziskovalnih del na območju ljubljanskega barja.

RAŠICA

Iz pisarne za izvajanje tehničnih del pri upravi za ceste LRS smo zvedeli, da gredo dela na cesti Ljubljana—Kočevje, na odseku Turjak—Velike Lašče, že h kraju. V juliju in prejšnji mesec so delavci opravili še zadnja dela pri tamponu od Rašice do Turjaka, pri Turjaku pa so začeli z gradnjo temeljev no-

bodo z novim asfaltnim trakom, ki jih bo povezoval s slovensko metropolo, odprle možnosti za čim širši turistični razvoj, našim ljudem pa „okno v svet“ valovitega dolenskega gričevja.

VELIKE LAŠČE

Prizadevni člani lovske družine v Velikih Laščah so v kratkem času zgradili na planjavi nad Retjami pri Velikih Laščah lepo lovsko kočjo. Pridobitev tega novega objekta pomeni za ta predel v lovskem turizmu nedvomno pomemben napredek. Koče se bodo razen lovcev posluževali tudi ostali turisti in obiskovalci, ki jih bo pot zanesla v te kraje. Koča, ki so jo zgradili v razmeroma kratkem času ima lično urejene notranje prostore za družabno izživljanje, z nje pa je prav lep pogled tudi na ostale vrhove okrog Velikih Lašč.

Prisrčno praznovanje na Škofljici

Krajevni odbor ZB NOV na Škofljici nam je poslal zanimiv dopis v katerem med drugim pišejo o praznovanju dnevu vstaje med tamkajšnjim prebivalstvom in po okoliških vaseh.

Letošnje praznovanje je bilo še prav posebej prisrčno, saj je bilo združeno z razvitjem prapora krajevnega odbora ZB. Razvitje prapora, ki ga je pestro dopolnjeval bogat kulturno-umetniški spored je sledilo še tovariško srečanje, na katerem so si mnogi

Šentjošt ima svoj gasilski dom

V nedeljo, 16. julija je Šentjošt nad Horjulom obhajal lepo slovesnost — otvoritev novega gasivskega doma. Ves teden pred tem je skoraj vsa vas sodelovala pri zaključnih delih, krasitvi in s prostovoljnimi prispevki za prireditve. Na dan otvoritve se je že pred začetkom slovesnosti zbrala množica ljudi od blizu in daleč, tako da so bile vse poti polne motornih vozil. Med gosti so bili tudi predstavniki mnogih gasivskih društev, poveljnik okrajne gasivske zveze tov. Crtane, poveljnik gasivske zveze Ljubljana-Vič-Rudnik tovariš Dolinar ter ostali politični in kulturni delavci.

Slovesnost se je začela ob dveh popoldne z verižnimi vajami, pri katerih je sodelovalo osem gasivskih društev. V najkrajšem času je bilo treba speljati vodo po ceveh iz tisoč metrov oddaljenega potoka v vas. Udeleženci niso imeli mnogo časa, da uživajo razgled po krasni okolici, ker so brneče brizgalne že naznanjale, da prihaja voda. Navdušenje je raslo do trenutka, ko so trije močni curki vode obkolili „rdečega petelina“ in ga zadušili. Nato je imel pri novem domu predsednik šentjoškega gasivskega društva Ivan Droftina otvoritveni govor. Na kratko je orisal težavno pot, ki jo je moralo prehoditi domače gasivsko društvo od ustanovitve 1957. leta do danes, ko je zgradilo svoj dom. V njem je sedaj prostor za prenosno brizgalno in vso gasivsko opremo. V zgornjem delu je lepa dvorana, ki ima dve sliki na sveži omet, delo bratov Kavčič. Stolp je visok dvanajst metrov in nudi lep razgled po okolici.

Dom je bil zgrajen s prostovoljnim delom domačih gasivcev in s podporo cele vasi. Za strokovno vzgojo gasivcev je poskrbel poveljnik tov. Gabrovšek Ivan. Letos spomladi je organiziral tečaj za izprašane gasivce, ki ga je s prav dobrim uspehom opravilo 34 gasivcev in gasivk.

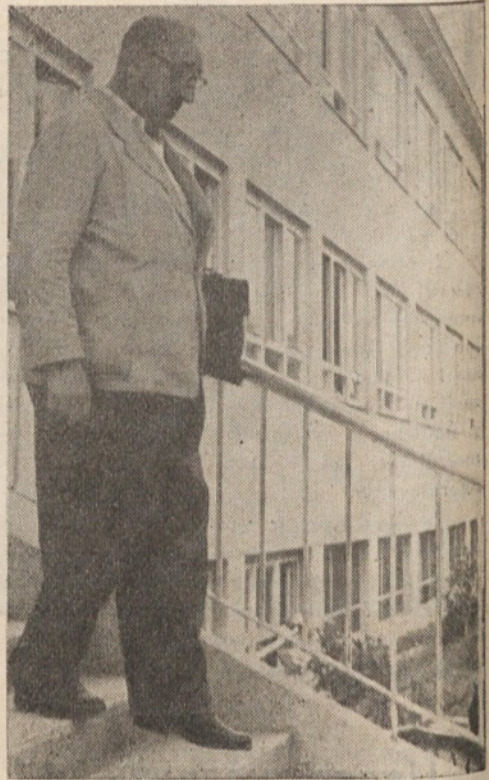
Zadnji je še spregovoril poveljnik okrajne gasivske zveze tov. Crtane. Med drugim je dejal: „Za ves trud in uspeh vam moram samo čestitati. Dana mi je prijetna dolžnost, da danes otvorim novi gasivski dom. Naj služi svojemu namenu in vam nudi pomoč, ko boste v nevarnosti...“

Tovariš Crtane je nato prerezal trak in s tem izročil nov gasivski dom svojemu namenu.

Otvoritev mostu na Ižanski cesti

Po dolgem času je koncem julija stekel promet tudi po Ižanski cesti. Novi most čez Iščico je zdaj končno zgrajen, kar bodo vsi kakor pozdravili ne le prebivalci bližnjih krajev temveč tudi tisti, ki se vozijo na nedeljske izlete čez ljubljansko barje proti Krimu.

Kljub novi cesti pridobitvi pa so bili na odseku za varnost prometa pri Tajništvu za notranje zadeve v Ljubljani prisiljeni napraviti nekatere omejitve zaradi zelo nevarnega izhoda z Ižanske na Dolenjsko cesto pri Dolenjskem mostu. Ta izhod bo odslej dalje prepovedan. Tako zavijajo sedaj vozila samo z Dolenjske na Ižansko cesto, ne pa tudi obratno. Z Ižanske ceste teče promet po Orlovi ulici, tako da pridejo vsa vozila na Dolenjsko cesto pri postaji LM. Od Orlove do Dolenjske ceste je Ižanska cesta urejena za enosmerni promet proti Igu. Tu pa je dovoljen promet tudi v nasprotni smeri, vendar le za lokalni dovoz. In še eno opozorilo. Po zadnjih navodilih je za vsa vozila prepovedan izhod na Dolenjsko cesto.

FRANC BERGANT
peldesetkratni krvodajalec

9. avgusta letos je praznoval 65-letni upokojenec Franc Bergant iz Trnovskega pristana v Ljubljani nenavaden jubilej, ki ga doživi le malokdo. Tistega dne ob pol devetih zjutraj je v Zavodu za transfuzijo Franc Bergant daroval že petdeset svojih kri.

Bergant je dal kri prvič 12. maja 1948. leta na priporočilo zdravnika zaradi visokega krvnega pritiska. Kmalu za tem ga je uvrstil zavod med svoje redne krvodajalce. Čeprav je takrat še stanoval v Domžalah, se je vsakemu nujnemu pozivu zavoda brez obotavljanja odzval. Cesto se je tudi primerilo, da je moral iti naravnost v bolnišnico, kjer je njegova kri tekla kar iz žile v telo ponesrečenca. Tako je njegova kri v zadnjih 14 letih velikokrat rešila življenje ponesrečencem, otrokom in porodnicam.

Franc Bergant je dal najraje kri, če je bilo treba pomagati otrokom. Otroke ima zelo rad, zato jim je rad pomagal. Na vprašanje, katerega dogodka se najraje spomni, nam je odgovoril: „Pred nekaj leti sem sodeloval kot krvodajalec pri hudi srčni operaciji nekega bolnika. Ker so mu morali med operacijo stalno menjati kri, nas je bilo zbranih v dvorani kar 20 krvodajalcev, ki smo mu izmenoma dajali kri. Operacija je uspela in še zdaj sem ponosen, da sem tudi jaz pomagal rešiti življenje temu bolniku.“

V vseh štirinajstih letih — od leta 1948 pa do danes — je Franc Bergant dal kar 23,5 litra krvi, od tega pa celo 39-krat po pol litra. Za svojo požrtvovalnost je prejel že srebrno in zlato krvodajalsko značko. Ob njegovem jubileju pa se mu je zahvalilo za sodelovanje tudi vodstvo Zavoda za transfuzijo krvi v Ljubljani. Čestitali so mu tudi njegovi delovni kolegi iz podjetja „Odpad“, kjer je honorarno zaposlen. Čestitkam se pridružuje tudi ObO RK Vič-Rudnik.

IVAN VIRNIK

novi glavni in odgovorni urednik
„NASE KOMUNE“

Občinski odbor SZDL Ljubljana-Vič-Rudnik in uredniški odbor „Naše komunne“ sta pred kratkim imenovala Ivana Virnika, doslej novinarja v aktualno-političnem uredništvu RTV Ljubljana, za novega glavnega in odgovornega urednika našega lista.

Na Bokalcih je tudi ob tem času nadvse prijetno

vega viadukta. Odsek te ceste, ki sodi v okvir gradnje republiške cestne magistrale od Ljubljane do Kočevja in ki bo izročen svojemu namenu prihodnje leto ob 20-letnici prvega zбора slovenskih odposlancev, bo dolg 7 km in 400 m. Gradnja tega dela ceste, ki bo končan bržčas že do konca letošnjega leta, bo veljala preko 400 milijonov dinarjev. Ta del sredstev je prejela za izvajanje svojih del Uprava za ceste LRS, kot kaže pa bo ta vsota še nekoliko višja, če pri tem upoštevamo še soudeležbo ostalih izvajalcev. Pojasniti tudi moramo, da gradi odsek Velike Lašče—Rašica in odsek Rašica—Zelmlje republiška Uprava za ceste, kjer so nam povedali, da bodo dela kljub zakasnitvi, ki so nastala spričo slabega vremena, opravili v postavljenem roku. Z dograditvijo tega odseka lahko pričakujemo tudi izboljšanje tranzitnega tujskega prometa, o katerem doslej v teh krajih nismo mogli govoriti. Predelom zahodne Dolenjske pa se

stari borci in aktivisti stisnili roke res tako tovariško in prisrčno, kot je bilo to pred dvajsetimi leti.

Tovariš France Habljan je v svojem govoru obudil zgodovino Škofljice in njene bližnje okolice v času štiriletnje vojne vihere.

Ob razvitju so nastopila tudi ostala društva s svojimi prapori, gasivci, pionirji, DU, društvo žena. Graje vredno pa je to, da sindikalne podružnice tukajšnjih podjetij niso pristojnovala pri razvitju s svojimi prapori, čeprav so bile vabljeni. Tako ravnanje sindikalnih podružnic naših podjetij ni zdravo za razvoj Škofljice. Nekateri ljudje poznajo organizacijo samo tedaj, kadar jo potrebujejo za svoje osebne koristi. Zeleli pa bi, da se tako stanje v bodoče popravi, kajti le v čimvečji slogi in medsebojnem sodelovanju bodo, ne samo take in podobne prireditve imele uspeh, temveč tudi gospodarske in razne politične akcije na splošno.

AKCIJA PAPIR

Mladina, zbiraj star papir v svojem mladinskem aktivu!

Občinski komite LMS Ljubljana - Vič - Rudnik

PRVENSTVO SLOVENIJE V STRELJANJU

Zmagovit pohod Vičanov

Od 10. do 12. avgusta je bilo na strelišču na Dolenjski cesti v Ljubljani letošnje republiško prvenstvo v streljanju. Udeležba na tej najelitnejši republiški strelski prireditvi je bila več kot rekordna, saj se je zanj prijavilo nič manj kot 182 strelcev od tega 93 članov, 25 članic ter 59 mladincev in mladink. Kot vsako leto so tudi na letošnjem prvenstvu posegli v borbo za najvišja mesta naši strelci, ki jim je tokrat, lahko bi rekli, šlo „vse od rok“. Temu razpoloženju primerni, pa so bili tudi rezultati, ki so več kot presenetljivi. Največ uspeha so sicer imeli Celjani, ki so osvojili kar devet prvih mest, nič manjšega

Rebolj in Jež sta se letos dobro odrezala

uspeha pa niso bili deležni tudi Vičani. Če na kratko analiziramo starte na „borbeni liniji“, ki so se te dni odigrali drug za drugim, lahko sklepamo, da so naši strelci letos, ko jih čaka še težka preizkušnja pod piramidami v Egiptu, v zares odlični formi. V potrdilo temu kaže omeniti le nekaj najboljših uspehov. Planinec je med člani v streljanju z malokalibrsko puščico zasedel za Celjanom Mejavškom drugo mesto. V nastopu z malokalibrsko puščico proste izbire pa je Mikolič

kot prvi vpisal ime Viča v listo letošnjih republiških prvakov. Jež in Planinec sta v streljanju z vojaško puščico v hitrem streljanju in z vojaško puščico osvojila najvišja naslova, medtem ko se je Mikolič v olimpijskem matchu uvrstil na prav dobro tretje mesto. Tudi med članicami je Reboljeva poleg Jeseničanke Otrinove suvereno gospodarila med svojimi vrstnicami. Tako je v olimpijskem matchu s 565 krogi celo presegla zmagovalca v članski konkurenci, s tem pa pripravila verjetno največje presenečenje letošnjega srečanja najboljših slovenskih strelcev. Temu naslovu je pridala še enega in sicer v streljanju z malokalibrsko puščico CZ, tako da je bila po dveh osvojenih prvih mestih lahko najuspešnejša ženska tekmovalka.

Podobno kot Planinec, Jež in Mikolič v moški ter Reboljeva v ženski konkurenci se je nadvse presenetljivo odrezal tudi mladinec Gaber. Zmagal je z malokalibrsko puščico, razen tega pa je še osvojil več drugih mest. Zadnji dan je bilo na sporedu še republiško prvenstvo v streljanju na glinaste golobe, kjer so Zadnikar, Dimić in Jež pobrali ves izkupiček, pa tudi v ekipni uvrstitvi so bili Vičani pred svojimi najnevarnejšimi konkurenti iz Murske Sobote, daleč najboljši.

K dogodkom odločilnih posegov najboljših med najboljšimi, verjetno ni potreben komentar. Naši strelci so kot vselej tudi tokrat dokazali, da bodo morali selektorji pred odhodom na bližnje svetovno prvenstvo v Kairu, krepko premisliti, komu naj bi zaupali vozovnico za tako prominentno prireditev, kot bo prav kairsko srečanje v oktobru letošnjega leta. Kot kaže imata največ upov za uvrstitev v državno reprezentanco Mikolič in Vrbine, ki sta se še prav posebej izkazala na zagrebškem prvenstvu. Kakšna pa bo dokončna odločitev, pa je vsaj za sedaj, še težko reči.

Izidi republiškega prvenstva: Člani: MK puščica: Mejavšek (Celje) 521, Planinec (Vič-Rudnik) 518; MK puška proste izbire: Mikolič (Vič-Rudnik) 1092, olimpijski match Tržan (Celje) 560, tretji Mikolič (Vič-Rudnik) 557; vojaška puščica Caracas: Planinec (Vič-Rudnik) 558; vojaška puška, hitro streljanje: Jež (Vič-Rudnik) 10/86 in vojaška puščica „Titova tarča“: Vrbine (Vič-Rudnik) 521.

Članice: MK puška proste izbire: Otrin (Jesenice) 811, 3. Rebolj (Vič-Rudnik) 788; olimpijski match: Rebolj (Vič-Rudnik) 565 in malokalibrska puška CZ: Rebolj (V-R) 500. Mladinci: MK puška proste izbire, Dečman (Celje) 808, 4. Gaber (Vič-Rudnik) 785; olimpijski match: Turenšek (Celje) 562, 2. Gaber 560; MK puška: Gaber (V-R) 510.

Streljanje v glinaste golobe: Člani: Zadnikar 52, Dimić 51, Jež 47 (vsi Vič-Rudnik); ekipno: Vič-Rudnik 57, Murska Sobota 42.

NAJVIŠJE PRIZNANJE ZA REBOLJEVO

Poleg zmagovite članske ekipe, ki ji je uspelo osvojiti Titov pokal, se je na nedavnem državnem strelskem prvenstvu v Zagrebu še prav posebej odlikovala Tatjana Rebolj, ki je v tekmovalstvu z malokalibrsko puščico serijske izdelave osvojila naslov državne prvakinja. Reboljeva je dosegla 505 krogov in tako za kar 15 krogov premagala svojo najnevarnejšo konkurentinjo Celjanko Dobovičnikovo. Na tretje mesto se je uvrstila Beograđanka Heroldova, ki bo verjetno predstavljala naše barve na bližnjem svetovnem prvenstvu v Kairu. Reboljeva je k osvojitvi dveh republiških prvenstev dodala še naslov državne prvakinja in s tem postala najuspešnejša slovenska strelka v letošnjem letu.

SPREJEM NASIH STRELCEV

V soboto, 1. septembra, je predsednik Občinskega ljudskega odbora Ljubljana-Vič-Rudnik Ivan Rome sprejel zmagovito ekipo viških strelcev, ki so dva dni poprej na zaključnem tekmovalstvu XVII. državnega prvenstva osvojili v nastopu z vojaško puščico odlično prvo mesto in s tem prejeli pokal predsednika republike Josipa Broza-Tita. Vičani, ki so se v

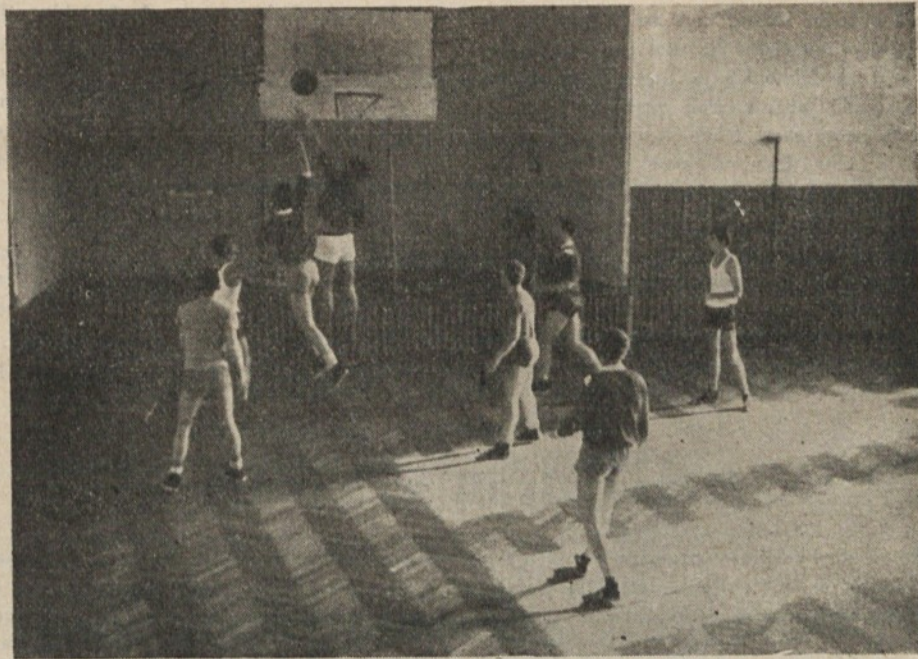

Balinarje „Zabe (na sliki), ki so bili vrsto let državni prvaki, so z uspehom letos zamenjali njihovi sosedi iz trnovskega Partizana

Uspeh naših balinarjev

Na balinarskem prvenstvu Jugoslavije, ki je bilo letos v Zagrebu so balinarji Rikarda Benčiča z Reke v odločilni borbi premagali moštvo Partizana-Trnovo s 13:1 in s tem pred svojimi najnevarnejšimi konkurenti iz Ljubljane osvojili naslov državnega prvaka v četvorkah. Letošnje prvenstvo, na katerem je nastopilo kar 16 ekip, je bilo polno presene-

čenj. Na tekmovalstvu so se slovenske ekipe z izjemo tekmovalcev iz Trnovega, ki so zasedli drugo mesto, slabo odrezale. Tako je do finala zdržala edina ekipa Partizana (Trnovo), ki pa je v odločilnem srečanju podlegla mnogo boljšim gostom z Reke, kljub temu pa ji veljajo k osvojitvi drugega mesta v državi priskrbe čestitke.

V nestrpnem pričakovanju

ZA SEDAJ POD VRHOM

Po tretjem kolu v slovenski conski nogometni ligi, v katerem so bili doseženi nekateri presenetljivi rezultati, je viška Svoboda na domačem igrišču izgubila s Celjem, Odred-Krim pa je v Celju podlegel z domačim Klavdivarjem. Oba predstavnika z Viča, Odred-Krimu se je namreč po uspehu v kvalifikacijah pridružila še Svoboda, sta začela letošnjo sezono, pač tako, kot je to bilo tudi pričakovati. Sprva je najprej Odred-Krim v prvem kolu

Zagrebu predstavili kct najhomogenejša ekipa so z 1986 krogi zasedli pred streli zagrebškega Gornjega grada prvo mesto. Najboljši je bil Vrbine s 509 krogi. Jež je dosegel 498 krogov, Mikolič in Planinec pa sta s 492 oziroma 487 krogov potrdila, da je moštvo z Viča trenutno najboljšje v streljanju z vojaško puščico v naši državi.

Sprejema so se udeležili med gosti tudi predsednik strelske zveze Slovenije tov. Jože Klanjšek-Vasja, sekretar ObK ZKS Jakofčič ing. Slavko, sekretar ObO SZDL Dušan Mole in predsednik ObK LMS Janez Praprotnik.

premagal velenjskega Rudarja, Svoboda pa je doma igrala neodločeno z Delamarisom iz Izole. Tudi drugo kolo, ki je z izjemo rekordnega števila golov minilo brez razburjenja je navrglo obema našima predstavnikoma kar tri točke. Derby v Šiški se je končal z delitvijo točk, Odred-Krim pa je brez večjih težav opravil z Gorico. Tako je po tem zavrtljaju prišlo na lestvici do precejšnjih sprememb. Odred-Krim je s štirimi točkami postal tik za petami Kranjčanov, Svoboda pa se je uvrstila v zlato sredino. Sele zadnjo nedeljo smo bili priče porazoma obeh naših ligašev. Za štirimi svojimi najnevarnejšimi konkurenti je Odred-Krim zdrknil s prvega kar na četrto mesto. Svoboda pa s sedmega na deveto mesto.

„NASA KOMUNA“

glasilo ObO SZDL Ljubljana-Vič-Rudnik

Izhaja mesečno

Ureja uredniški odbor

Glavni in odgovorni urednik Ivan Virnik

Naslov uredništva:

Ljubljana, Trg mladinskih delovnih brigad 7/II. Tiska Tiskarna šolskih delavnic tehniških šol v Ljubljani

KMETIJSKI NASVETI

Kisanje krme

V zadnjem času zavzema tudi pri nas kisanje krme pomembno mesto pri prehrani domačih živali. Do nedavnega smo kisali rastline, ki so predvsem bogate na ogljikovodikih, škrobu in sladkorju. Toda novejši znanstveni dosežki nam omogočajo tudi kisanje bogatih beljakovin, trave in detelje. Prav zato kisanje krme ni pomembno le za kraje, kjer pridelujejo krmo na njivah, temveč tudi za predele s travnatimi površinami. Kisana krma je lažje prebavljiva kot sušena in jo polagamo vsej živini, molznim kravam, mladi in plemenski živini.

Pri kisanju znašajo izgube na škrobnih vrednostih od 5—10%, na beljakovinah pa so te izgube precej manjše, od izgub ki jih imamo, če sušimo na tleh. Vse to nam kaže, da se vsekakor izplača tak način kisanja krme, da nam silaža izpolni zimsko in letno krmljenje. Bistvo siliranja pa je v tem, da ohranimo rastlino v svežem stanju in tako zadržimo v njej vse hranilne snovi.

Postopki kisanja so delno rastlinsko-fiziološkega, v večji meri pa mikrobiološkega značaja. Zaradi teh postopkov, ki nastajajo v silosu se sproščajo organske kisline. Najpomembnejša kislina je mlečna, ki jo hočemo s tem postopkom tudi doseči. Poleg te se sprošča maslena kislina, ki pa v primerjavi s prvo deluje škodljivo. Pomembna je še ocetna kislina, predvsem zaradi okusa silaže. Mlečna kislina krmo v silosu konzervira in jo ohranja svežo tudi dalj časa, lahko celo nekaj let. Razvija se zaradi delovanja bakterij mlečno-kislenega vrenja. Teh je v krmi dovolj in jih umetno le poredkoma dodajamo. Te se razvijajo in razmnožujejo v odsotnosti kisika. Zato je pomembno, da silos krmo dovolj stlačimo, s tem pa obenem iztisne tudi zrak. Rastline, ki vsebujejo veliko sladkorja, kot na primer koruza, se prav lahko kisajo. Rastline bogate na beljakovinah, mednje sodi predvsem detelja in trave, pa se same težko kisajo ali pa sploh ne. Zato tem dodajmo snovi, ki vsebujejo sladkor ali škrob, na primer melaso, krmilni sladkor, suhe pesne rezance ali pa celo otrobe sirotke. K tem dodajamo tudi živinsko sol, natrijev sulfat in podobno. Če tako postopamo nam je uspeh tudi pri teh tako imenovanih tujih rastlinah vsekakor zagotovljen.

Za ustvarjanje doseženega mlečnokislinskega vrenja v silosu moramo ustvariti pred-

vsem pogoje za razvoj mlečnokislinskih bakterij. Razlikujemo dve vrsti teh bakterij. Prve uspevajo pri toploti 40—50°C. To so toplotne mlečnokislinske bakterije. Druge uspevajo pri temperaturi med 20 in 35°C. To so hladne, in so v večji meri pomembnejše od prvih. Silaža kisana pri nizki temperaturi in sicer tako dobra, zato pa so izgube na hranilnih snoveh precej večje. Zato navadno kisamo pri temperaturi 25°C, torej pri hladnem načinu kisanja. Temperatura nad 25°C pa že omogoča razvoj maslenokislenih bakterij, in vrenja, kar pa je škodljivo in nezaželeno. Bakterije maslenokislenega vrenja so odporne proti večji kislosti in se razvijajo vse dotlej, dokler ni v silaži 3—4% mlečne kisline. Pri tej kislosti mlečne kisline pa začno odmirati. Vse ostale bakterije so že pred tem odmrle. Ta količina mlečne kisline je dovolj velika, da konzervira krmo. Pravilnemu kisanju najbolj škodujejo bakterije, ki povzročajo maslenokislo vrenje in s tem ustvarjajo pogoje za gnitje silaže. V silos pridejo s hladno krmo, razvijajo pa se pri temperaturi od 30—40°C. Zato je nujno, da je vsa krma namenjena za kisanje, čista, brez gnijočih plesnivih primesi, saj le iz dobre krme lahko dobimo tudi dobro silažo. Mlade kisline, bogate na beljakovinah pa kisamo nekoliko ovele. Najbolj ugodna uvelost je takrat, ko je v rastlini še 70% vode. Če je vode manj se rado pojavi plesnjenje.

Poznamo še metodo A.I.V., ki sestoji v tem, da med siliranjem dodajamo krmi anorganske sline (solno, žvepleno, fosforno). S tem dodajanjem dosežemo, da kislost takoj občutno pade na pH 3—3,5. Krmna gmota se krči in hitro seseda. Pozneje pa se razvije slabše mlečno kislinsko vrenje. Nekateri dodajajo tudi organske kisline na primer mravljično kislino.

V svetu vlada mnenje, da je lahko silirati koruzo, sončnice itd., težko pa stročnice in mlado travo. Koruzo siliramo v mlečni zrelosti, nikakor pa ne prej. Na splošno pa velja pravilo, da rastline ne smejo biti prestare in presuše, temveč v fazi sočnosti in ko nam dajo največ organske mase.

Silažo za prašiče pripravimo tako, da siliramo krompir s listjem sladkorne ali krmne pese. V postopku vzamemo tri dele parjenega krompirja in en del zelene krme. Dopustno pa je, da to razmerje lahko tudi izenačimo. Tako pripravljena silaža služi prašičem kot prav dobro krmilo.

uspeva tudi v nižinah. Selekcija pri tej pasmi gre v smer, da dobimo pravzaprav dva tipa simentalskega goveda: mlečno in mesno govedo. Za pitanje izbiramo predvsem goveda, ki so nekoliko nižja, široka in globoka. Tele simentalskega goveda je po rodu težko v povprečju 40 kg. S šestimi meseci starosti lahko dosežejo živali pri boljši prehrani 200 in tudi več kilogramov. Z enim letom starosti tehtajo dobro hranjene živali 400 do 450 kg. Meso teh živali je okusno, svetlorožnate barve in zelo cenjeno. Sivorjavo govedo, ki je tudi alpskega izvora, ima kombinirane proizvodne lastnosti. To je pasma, ki jo selekcija usmerja predvsem v proizvodnjo mleka. V pogledu proizvodnje mesa zaostaja po kakovosti in količini za svetlolisastim govedom. Za mlado govedo se zlasti zanimajo kupci iz Italije. Tudi s to pasmo lahko uspešno pitamo, vendar moramo živali mesne za pitanje skrbno izbrati. Teleta tehtajo ob rojstvu v povprečju 38 kg. S šestimi meseci dosežejo 180 do 200 kilogramov. Ob letu tehtajo bikci 400 kg, telice pa 350 do 380 kg. Sivorjavo govedo raste počasneje in tudi spolno dozori pozneje kot svetlolisasto govedo. Pri tem izbiramo živali, ki so po zunanosti mesnatega tipa, globokih prs, širokega hrba in križa ter polnih, srednje globokih stegen. Okostje mora biti močno, skorajda grobo. Meso je temnejše rožnate barve.

Precej pa je razširjena tudi pingavska pasma govedi, nekaj zelo iskana in cenjena žival. To govedo zelo pozno spolno dozori in počasi raste, pa tudi mesno se slabše razvije, meso pa je pomanjkljivo, ker je prepleteno z

Na jesenski paši

mastjo. Mast je ločena od mesa. Tele tehta ob rojstvu povprečno 35 kg. V prvem letu starosti pa doseže že težo med 300 in 350 kg. Goveda te pasme imajo nekoliko ožja prsa, slabe hrbte ter ozka in nepopolna stegna. Tudi okostje ni močno. Kljub vsemu pa je meso mladih telet do 100 kg zelo okusno, tako da dobre živali te pasme izbiramo za pitanje.

Poleg teh vrst imamo še druge pasme, ki pa so pri nas redkejše. Pri izbiri živali za pitanje mlade živine moramo upoštevati tudi starost. Dobro pitane živali do starosti enega

leta dosežejo polovico svoje končne teže. Spolna zrelost je tesno povezana s pasmo. Pri izbiri individuov se moramo pozanimati predvsem za dedne sposobnosti prednikov, to je za njihov redovnik. V praksi pa za pitanje ocenjujemo največkrat po zunanjem izgledu živali. Teleta naj bodo dovolj težka (80 do 100 kg), polna, brez dlak in živahna. Z mlekom pitana teleta se ne priporočajo. Tako pitana teleta v prvi dobi celo izgube na teži in priraščajo šele pozneje. S tem je čas kritične dobe za produkcijo celo izgubljen.

Pred jesensko selvijo

Povečano proizvodno sodelovanje

Pretekli mesec je občinski odbor SZDL sklical širše posvetovanje o kmetijstvu.

Posvetovanja so se udeležili člani občinskega zbora SZDL, člani sveta za kmetijstvo pri ObLO, direktorji kmetijskih organizacij in vodje obratov ter nekateri predsedniki krajevnih odborov SZDL. Na posvetovanju so obravnavali važne probleme, od katerih je trenutno v ospredju povečanje proizvodnje pšenice. Območje naše občine sicer ni zitorodno, vendar lahko z uporabo sodobnih agrotehničnih ukrepov znatno povečamo hektarske pridelke žit, posebno na parcelah, kjer so pridelki izredno nizki. V letošnjem letu sicer še nimamo točnih podatkov, vendar bodo pridelki pšenice zaradi neugodnih vremenskih razmer nekoliko manjši od lanih. Tudi v letošnjem letu, ki je bilo za žita zelo neugodno, so tisti pridelovalci, ki so se držali predpisanih agrotehničnih ukrepov, dosegli zadovoljive hektarske pridelke.

V letu 1961/62 je bilo vključeno v proizvodno sodelovanje 281 ha pšenice in 59 ha ječmena za leto 1962/63 pa je nujno, proizvodno sodelovanje povečati na 400 ha pšenice in 130 ha ječmena. Pri tem ne smemo težiti le za povečanjem površin, vključenih v kooperacijo, temveč predvsem za smotrnim izkoriščanjem zemljišč in za dosego boljših hektarskih donosov.

Razprava je pokazala, da v pripravi na jesensko setev kmetijske organizacije pripravljajo široko akcijo, ki bo zagotovila čim večje uspehe v proizvodnem sodelovanju in da se pravočasno preskrbijo s potrebnimi gnojili in semenom.

Druga važna naloga, o kateri so razpravljali, pa je povečanje zemljišč družbenega sektorja. Z zagotovitvijo lastne krmne osnove bo mogoče povečati proizvodnjo na družbenih posestvih. Povečanje zemljišč družbenega sektorja je povezano s številnimi problemi in težavami, o katerih so še posebej razpravljali predstavniki kmetijskih zadrug.

Razpravljali so tudi o investicijskih v kmetijstvu, ki so bile ponekod okrnjene zaradi pomanjkanja finančnih sredstev; bile pa so povsod ekonomsko utemeljene in je kot kaže, potrebno v naših kmetijskih organizacijah vložiti še znatna sredstva, da bo proizvodnja dosegla zaželene uspehe.

Po daljši razpravi so bili sprejeti ti-le važnejši sklepi:

— Kmetijske zadruge naj pravočasno naročijo zadostne količine semen in umetnih gnojil, ki so predvidena v planu.

— Kmetijske zadruge naj sorazmerno s predvidenim planom kooperacijske proizvodnje in z agrominimumom pripravijo strojni park (traktorje in sejalnice) za jesensko setev.

— Kooperacijske oblike naj bodo čim bolj enostavne in prilagojene teren-skim prilikam. Težijo naj, da zajamejo čimveč tržnih viškov. Plan kooperacijske proizvodnje za letošnjo jesensko setev je med zadrugami takle:

	pšenica	ječmen
KZ Dobrova	180 ha	40 ha
KZ Mokere	150 ha	40 ha
KZ Lašče	50 ha	30 ha
KZ Preserje	20 ha	20 ha
Skupaj	400 ha	130 ha

Cilj akcije za večjo proizvodnjo pšenice mora biti predvsem v povečanju hektarskih pridelkov na vseh sedanjih površinah.

— Odlok o agrominimumu naj se uveljavi za vse vrste poljskih pridelkov na površinah, za katere je bil sprejet še odlok o agrotehničnih ukrepih za pridelovanje pšenice.

— KO SZDL naj skupno s kmetijskimi zadrugami skličejo sestanke, na katerih bi obravnavali priprave za jesensko setev.

— Občinski organi naj s pomočjo krajevnih odborov in kmetijskih organizacij pripravijo pregled zemlje družbenega premoženja.

— Kmetijsko posestvo Barje in pa kmetijske zadruge naj pripravijo točen plan, po katerem bodo izvajale arondacijo.

Izbira živali za pitanje

Z vedno večjim razmahom življenjske ravni naših delovnih ljudi naraščajo s tem vzporedno tudi potrebe po kvalitetnih živalskih proizvodih. Prav s temi nalogami pa čakajo naše kmetijstvo še precejšnji napor. Izbiro živali za pleme — pitanje, se je v zadnjem času posvečalo premalo skrbi. Pitalo se je veliko in dolgo, kljub dobri negi in krmi. To vse zategadelj, ker še samo tele ni imelo osnovnih pogojev za hitro rast in prirast.

Pri sami izbiri živali za pitanje moramo upoštevati več činiteljev: pasmo, spol živali, starost, spolno zrelost in dedne sposobnosti živali za pitanje. Za pitanje mlade živine so najboljše tiste pasme govedi, ki hitro rastejo. Tako mora spolna zrelost nastopiti prav zgodaj. Dedne lastnosti morajo biti pri tem izrazite za proizvodnjo kakovostnega mesa. V svetu obstojajo izrazito mesne pasme kot na primer Hereford in Aberdeen angus. Te vrste so prišle že tudi k nam, vendar jih je na naših tržiščih še težko dobiti. Nasprotno pa se dobijo križanci, ki sicer za plemensko rejo niso najprimernejši, ugodni pa so za pitanje. Bikce teh pasem lahko pitamo na težo 400 do 500 kilogramov v enem letu pri dobri krmi. Telice pitamo manj in sicer na težo 200 kg. Večje pitanje bi bilo, pri teličkih škodljivo, ker bi se preveč zamastili. Tako zamaščeno meso pa današnje tržišče odklanja. Od domačih pasem je najprimernejša za pitanje mlade živine svetlolisasta (simentalska) pasma govedi. Naše simentalsko govedo je sicer kombiniranega tipa in kot tako primerno za mleko in meso. To govedo je alpskega izvora, vendar dobro